

СИЛАБУС
ОК «Технології неформальної освіти»
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна педагогіка».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: II (магістерський).

Викладач	Петровська Катерина Володимирівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdssso/structure-fdssso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/petrovsyka/
Контактний телефон	-
Е-mail викладача	ev_petrovska@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Щоп'ятниці з 13.00 до 14.00

Форма навчання	Кількість кредитів\годин	Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	8	16	66	залік

Семестр: I семестр

Мова навчання: українська.

Ключові слова: неформальна освіта, соціальна робота, навчання протягом життя, мобільність.

Мета курсу: створити умови для оволодіння здобувачами вищої освіти компетентністю до організації і проведення неформальної освіти з різними категоріями клієнтів у соціально-перетворювальній діяльності.

Предмет курсу: форми, методи і прийоми неформальної освітньої діяльності.

Програмні компетентності:

ЗК-3 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК-6 Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

СК-7 Здатність до професійної рефлексії.

Результати навчання:

ПРН-3 Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.

ПРН-15 Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

ПРН-9 Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.

Зміст курсу:

Тема 1. Теорія організації неформальної освіти.

Характерологічні ознаки поняття «неформальна освіта». Порівняльний аналіз суміжних понять: неперервна освіта, освіта дорослих, освіта протягом життя, андрагогіка. Сучасні теоретичні підходи до організації неформальної освіти. Альтернативні форми. Система освіти – зміст, структура, основні суперечності. Соціальне виключення. Уповноважувальна освіта. Неформальна освіта. Інформальна освіта. Сталі та варіативні характеристики неформальної освіти. Методологічні засади організації неформальної освіти.

Тема 2. Неформальна освіта як інструмент соціальної роботи.

Зміст і функції неформальної освіти у діяльності фахівців соціальної сфери. Соціальні передумови розвитку неформальної освіти в Україні. Історія розвитку неформальної освіти в Україні та світі. Зарубіжний досвід становлення та використання неформальної освіти молоді. Міжнародний досвід

організації неформальної освіти. Навчальні гуртки, освітні асоціації Швеції. Державні гранти для поза аудиторної роботи в Чехії. Територіальні програми, соціальна підтримка в США. Підготовчі курси, забезпечення професійної практики Польщі. Організації, що навчаються (Німеччина, Англія). Вільні школи. Університети третього покоління.

Тема 3. Характерологічні ознаки неформальної освіти.

Процедурно-організаційні аспекти неформальної освіти. Функції неформальної освіти. Проектування результатів організації неформальної освіти (критерії та показники їх вимірювання). Процедурно-організаційні аспекти неформальної освіти. Взаємозв'язок неформальної та громадянської освіти. Практики оцінювання результатів неформальної освіти. Принципи неформальної освіти для дітей і молоді.

Тема 4. Неформальна освіта як інноваційна соціальна технологія.

Методи і форми неформальної освіти дітей та молоді. Сутність технологій і методів неформальної освіти у соціальній сфері. Види та форми організації і проведення неформальної освіти. Напрямки роботи в неформальній освіті. Поняття «Посилення-участь-влада» у неформальній освіті. Сутність теорії динамічного навчання. Майстерня/тренінг як форма навчання у неформальній освіті. Напрямки роботи у неформальній громадянській освіті. Робота з історією у неформальній освіті. Творчість та культура у неформальній освіті.

Тема 5. Мультиплікатор у неформальній освіті.

Стандарти роботи мультиплікаторів у неформальній освіті. Система ролей, характерна для неформального сектора. Особливості роботи мультиплікаторів у неформальній освіті. Стандарти роботи мультиплікаторів у неформальній освіті. Робота мультиплікатора у тренерській команді. Саморозвиток мультиплікатора неформальної освіти. Методи та інструменти саморозвитку мультиплікатора неформальної освіти. Самоаналіз і самооцінка компетентностей мультиплікатора неформальної освіти.

Тема 6. Роль неформальної освіти при роботі з різними категоріями клієнтів.

Мультилінгвальність в неформальній освіті. Мультилінгвальність як інновація у навчанні / неформальній освіті. Практика проведення мультилінгвального навчання в неформальній освіті. Методи і форми соціально-педагогічної неформальної освіти дітей та молоді. Неформальна освіта як невід'ємна складова освіти дорослих впродовж життя. Підготувати аналіз однієї зі статей, присвячених висвітленню ролі неформальної освіти в житті різних соціальних груп.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг); практичні (вправи, дослідження, проектування).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Особливості проведення навчальних занять: заняття проводяться у формі дискусій, мозкових штурмів; висловлювання власної точки зору заохочується;

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації». Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності та неправомірного використання технологій ІІІ не толеруються; підтримка створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах наукової етики.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття

освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль

Денна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 2.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	7	5	25
Тема 3.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	7	5	25
Тема 4.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	7	5	25
Тема 5.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 6.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Загалом					150
Підрахунок					
Середнє арифметичне 150 \ 3 кредити = 50 балів максимум / 25 мінімум					

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (25 балів).

Підсумковий контроль здійснюється в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань).

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – залік.

Поточний контроль								Середнє арифметичне за поточну роботу	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6								
5.1	5.2	6.1	6.2							
25		25								

Шкала оцінювання ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основна:

1. Абетка неформальної освіти, фасилітації і тренерства «ТОБТО». Режим доступу: <http://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2018/07/Abetka-Facilitation-Insha-Osvita.pdf>
2. Александров В. Т. Державні механізми управління якістю неперервної освіти в Україні: [монографія] / В. Т. Александров. Суми : Сумський державний університет, 2012. 366 с.
3. Каталог кращих практик і проектів організації неформальної освіти: [у навчальних закладах України; у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери / [кол. авт.] за заг. ред. Надії Павлик, Віри Яценко]. Випуск 1. Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2017. 84 с.
4. Павлик Н. П. Неформальна освіта Н. П. Павлик // Енциклопедія прав людини : соціально-педагогічний аспект : [колективна монографія] / кол. авт., за заг. ред. проф. Н. А. Сейко ; відп. ред. Н. П. Павлик. Житомир : Волинь, 2014. 220 с.
5. Павлик Н. П. Теорія і практика організації неформальної освіти майбутніх соціальних педагогів: [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 350 с.
6. Посібник для менторів: Рівний рівному. Режим доступу: <http://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2019/03/Handbook-PeerToPeerUKR1.pdf>
7. Посібник для тренерів неформальної освіти. / Наталія Трамбовецька. К.: Інша Освіта, EcoVisio, 2015. 71 с.
8. Практики публічної історії в неформальній освіті: методи та ініціативи програми неформальної історичної освіти «Студії живої історії». Режим доступу: <http://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2017/12/.pdf>
9. Теорія і практика організації неформальної освіти молоді : [Навчальний посібник] / Надія Павлик. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Франка, 2017. 62 с.
10. Технології, методика, методи та техніки неформальної освіти / Надія Павлик // Сучасні соціальні технології в освіті. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Франка, 2018. 75 с.

Допоміжна

1. Can you draw it forme? Блокнот для розвитку навичок візуалізації тренерів, фасилітаторів и едукаторів / Юлія Кнюпа, Максим Пижевський. К. : Інша Освіта, EcoVisio, 2017. 68 с. Режим доступу: http://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2018/01/Can-you-draw-it-for-me-2017-demo_02.pdf
2. Савченко В. А. Проблеми щодо підтвердження результатів неформального навчання / Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності : [матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції: у 2 ч.] Ч. 2 / уклад. : Л. М. Капченко, С. О. Тарасюк, Л. Г. Авдєєв та ін. К. : ІПК ДСЗУ, 2014. 248 с. / С. 59-66.
3. Барабаш О. Специфіка організації неперервної освіти у Канаді // Порівняльна професійна педагогіка. 2012. №1. С. 40-45.
4. Гончарук А. Неформальна освіта дорослих у країнах ЄС // Педагогічні науки. 2012. №54. С. 31-36.
5. Горук Н. Історичні аспекти розвитку неформальної освіти дорослих у США / Наталія Горук // Вісник Львівського університету : [Серія педагогічна]. 2010. Вип. 26. С. 201-207.
6. Лук'янова Л. Б. Освіта дорослих : короткий термінологічний словник / Авт.-упор. Лук'янова Л. Б., Аніщенко О. В. К.; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. 108 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org.ua>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>
3. Медіатека ФДССО.
4. Електронна підтримка навчання Moodle <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.